

**I01 Tønder Kommune
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C
Fra 7. April 2021**

Nr. i m Tekst	Forslag og bekymringer	Svar
1	Tønder Kommune takker for det fremsendte høringsmateriale. Vi finder det generelt positivt at den gode dialog også sker hen over grænsen. Tønder Kommune vurderer samlet set, at der i miljøkonsekvensvurderingen i behørigt omfang er taget hensyn til relevante arter, herunder især fugle. Projektet bliver på strækningen fra grænsen til Klægsbøl (Klixbüll) markeret med fugleskræmmere/fuglebeskyttelsesmarkeringer, der forhindrer eller minimerer kollisionsrisikoen for både trækkende og ynglende fugle i området. Dette vurderes som positivt. Vi ser ikke et behov for at blive yderligere inddraget i miljøvurderingsprocessen, men står til rådighed, såfremt der er forhold, der ønskes yderligere belyst eller afklaret.	Udvikleren takker for erklæringen. Erklæringen kræver ikke svar.

TØNDER KOMMUNE

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

Fremsendt via [REDACTED]
Vedr.: journalnummer - 2020-62976.

Plan & Byggeri

[REDACTED]
[REDACTED]

Sags id.: 01.02.00-K04-3-21

Godkendt og fremsendt den
07.04.2021

Høringssvar fra Tønder Kommune

Tønder Kommune takker for det fremsendte høringsmateriale. Vi finder det generelt positivt at den gode dialog også sker hen over grænsen.

Tønder Kommune vurderer samlet set, at der i miljøkonsekvensvurderingen i behørigt omfang er taget hensyn til relevante arter, herunder især fugle.

Projektet bliver på strækningen fra grænsen til Klægsbøl (Klixbüll) markeret med fugleskræmmere/fuglebeskyttelsesmarkeringer, der forhindrer eller minimerer kollisionsrisikoen for både trækkende og ynglende fugle i området. Dette vurderes som positivt.

Vi ser ikke et behov for at blive yderligere inddraget i miljøvurderingsprocessen, men står til rådighed, såfremt der er forhold, der ønskes yderligere belyst eller afklaret.

Venlig hilsen

[REDACTED]
Direktør, Teknik & Miljø

**102 Miljøstyrelsen Landskab og Skov
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C
Fra 8. April 2021**

Nr. im Tekst	Forslag og bekymringer	Svar
1	Hermed bemærkning landskabsinteressen: Med tak for det fremsendte, oversatte materiale har det ikke umiddelbart været muligt at finde den beskrivelse og de visualiseringer af anlægget som redegør for, hvordan det pågældende højspændingsanlæg påvirker landskabsinteresserne i Danmark, og som kan bidrage til at afklare, hvordan mødet mellem højspændingsanlæggene i Tyskland og Danmark vil fremstå. Det skal i den forbindelse oplyses, at landskabet i Tønder Kommune, som grænser op til den dansk-tyske grænse, er udpeget som et større, sammenhængende landskab og dermed er af national interesse. I den forbindelse kan det oplyses, at der i Danmark ikke er praksis for anvendelse af fugleskræmmere, det har kun været anvendt i forsøg, hvorfor det vil være af særlig interesse for landskabsvurderingen at få indblik i beskrivelsen og visualiseringen af, hvordan fugleskræmmere fremstår og placeres (herunder hvor tæt og hvor mange) på anlægget, set i relation til landskabet i Danmark.	Udvikleren takker for erklæringen. Som led af planlægningsgodkendelsesproceduren for det tyske projekt er der ikke planlagt byggestrukturer på dansk område. Mulige forringelse af landskabet på dansk side af højspændingsledningen på det tyske område opstår derfor kun i det tættere grænseområde, hvorfra der er visuelle forbindelser til byggestrukturer på den tyske side af statsgrænsen. Disse er delvist overlappet af virkningerne af den danske rørledning, der kører der. Overdragelsen af linjen finder sted i grænsefloden Sønderå. Den sidste mast på den tyske side står syd for Sønderå og er forbundet med den første mast på den danske side nord for Sønderå. De planlagte fuglebeskyttelsesmarkeringer er ca. 30 x 50 cm og er lavet af sorte og hvide bevægelige plastlameller. Disse forskydes fra hinanden i en afstand på op til 20 m pr. jordledning og fastgøres til de to jordtøve. Et foto af markørerne er vedhæftet samt et foto, der viser et eksempel på en markeret jordledning. I forbindelse med de slående strukturer på en 380 kV højspændingsledning fører fuglebeskyttelsesmarkeringerne på jordtøvene ikke til en yderligere væsentlig forringelse af landskabet. Imidlertid bør deres høje effektivitet dog understreges. Ved hjælp af disse optisk ekstremt iøjnefaldende fuglebeskyttelsesmarkeringer kan risikoen for, at fugle kolliderer med linjen, generelt kraftigt reduceres. Takket være markeringerne kan jordtøvene, som er særligt tilbøjelige til konflikt for

		fugle, genkendes disse meget bedre af dyrene, og fuglene kan således flyve over eller under linjen. De seneste undersøgelser viser en kollisionsrisikoreduktion på mere end 90% for artsgrupperne af gæs samt ænder, vandfugle, måger og korvider (Jödicke et al. 2018, Liesenjohann et al. 2019). På grund af den tysk-danske grænseområdes internationale betydning for nogle af de hvilende fuglearter og de europæiske beskyttede områder der (Natura 2000) er denne beskyttelsesforanstaltning nødvendig af hensyn til naturbeskyttelse. TenneT TSO GmbH, udvikleren af den tyske rute på 380 kV, kan naturligvis ikke træffe nogen beslutning om, hvorvidt den danske linje skal markeres. Ved udarbejdelsen af plangodkendelsesdokumenterne antog bygherren imidlertid af de nævnte grunde og den tidligere koordinering med den danske bygherre, Energinet, at den danske bygherre også har til hensigt at markere den danske del af luftledningen med fuglebeskyttelse. Hvorvidt og på hvilken måde denne foranstaltning vil blive implementeret, skal dog kun afgøres inden for rammerne af godkendelsesproceduren for den danske ledelse.
--	--	--

I02 Miljøstyrelsen Landskab og Skov
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C
08.04.2021

102 Miljøstyrelsen Landskab og Skov
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C
08.04.2021

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Landskab og Skov
J.nr. 2020 - 62976
Den 8. april 2021

Consultation response regardin the overheadline project from Klixbuell to the Danish Border

Hermed bemærkning landskabsinteressen:

Med tak for det fremsendte, oversatte materiale har det ikke umiddelbart været muligt at finde den beskrivelse og de visualiseringer af anlægget som redegør for, hvordan det pågældende højspændingsanlæg påvirker landskabsinteresserne i Danmark, og som kan bidrage til at afklare, hvordan mødet mellem højspændingsanlæggene i Tyskland og Danmark vil fremstå.

Det skal i den forbindelse oplyses, at landskabet i Tønder Kommune, som grænser op til den dansk-tyske grænse, er udpeget som et større, sammenhængende landskab og dermed er af national interesse.

I den forbindelse kan det oplyses, at der i Danmark ikke er praksis for anvendelse af fugleskræmmere, det har kun været anvendt i forsøg, hvorfor det vil være af særlig interesse for landskabsvurderingen at få indblik i beskrivelsen og visualiseringen af, hvordan fugleskræmmere fremstår og placeres (herunder hvor tæt og hvor mange) på anlægget, set i relation til landskabet i Danmark.

Venlig hilsen

[Redacted signature block]

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

**I03 Miljøstyrelsen Species and Nature
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C
fra 15. April 2021**

Nr. im Tekst	Forslag og bekymringer	Svar
1	Arter & Naturbeskyttelse har læst vedhæftede danske dokumenter til høringen, og finder, at man er opmærksom på- og i tilstrækkeligt omfang redegør for- og vurderer mulige påvirkninger af de, i vores øjne, relevante habitatnaturtyper og arter (ud over fugle), som er på udpegningsgrundlaget for det nærliggende danske Habitatområde H90 Vidå med tilløb, Rudsbøl Sø og Magisterkogen samt Bilag IV-arter i området. Arter & Naturbeskyttelse finder endvidere, at man for de nærliggende danske fuglebeskyttelseområder har inddraget relevante fuglearter herunder sangsvane, pibesvane, grågås, kortnæbbet gås, bramgås, hjejle og sortterne og redegjort for- og vurderet mulige påvirkninger ved projektet, specielt risiko for kollision med luftledningerne, samt kumulative effekter. Luftledningerne (Jordledningerne) bliver fra grænsen til Klixbüll markeret med fugleskræmmere/fuglebeskyttelsemarkeringer, der minimerer kollisionsrisiko for yngle-, raste- og trækfugle i området. Arter & Naturbeskyttelse finder, at der ved de beskrevne afværgetiltag er taget de nødvendige tiltag for at undgå at påvirke bevaringsmålsætninger for fuglebeskyttelsesområdernes udpegede fuglearter. På baggrund af, at projektet har tilknytning til det danske luftledningsprojekt og grænser op til danske Natura 2000-områder, er meldingen herfra, at vi ønsker at være med i den videre proces med miljøvurdering af projektet, men samtidig, at vi mener at kunne læse af det fremsendte, at der medtages de aspekter, herunder arter,	Udvikleren takker for erklæringen og anerkender, at der ikke er nogen indvendinger med hensyn til natur- og miljøbeskyttelse mod den aktuelle planlægningsstatus for nybygningen af luftledningen på 380 kV. I tilfælde af ændringer i planlægningen, der kan påvirke natur- og miljøbeskyttelse ud over den tysk-danske grænse, vil Miljøstyrelsen Species and Nature naturligvis fortsat være med i processen.

	vurderinger og afværgetiltag, som vi mener kan have relevans for udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder i Danmark.	
--	--	--

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

J.nr. 2020 - 62976

Den 15. april 2021

Consultation response from the Danish Environmental Protection Agency, Department of Species and Nature regarding

Consultation on overheadline project from Klixbüll to the German-Danish border

Arter & Naturbeskyttelse har læst vedhæftede danske dokumenter til høringen, og finder, at man er opmærksom på- og i tilstrækkeligt omfang redegør for- og vurderer mulige påvirkninger af de, i vores øjne, relevante habitatnaturtyper og arter (ud over fugle), som er på udpegningsgrundlaget for det nærliggende danske Habitatområde H90 Vidå med tilløb, Rudsbøl Sø og Magisterkogen samt Bilag IV-arter i området.

Arter & Naturbeskyttelse finder endvidere, at man for de nærliggende danske fuglebeskyttelseområder har inddraget relevante fuglearter herunder sangsvane, pibesvane, grågås, kortnæbbet gås, bramgås, hjejle og sortterne og redegjort for- og vurderet mulige påvirkninger ved projektet, specielt risiko for kollision med luftledningerne, samt kumulative effekter. Luftledningerne (Jordledningerne) bliver fra grænsen til Klixbüll markeret med fugleskræmmere/fuglebeskyttelsemarkeringer, der minimerer kollisionsrisiko for yngle-, raste- og trækfugle i området. Arter & Naturbeskyttelse finder, at der ved de beskrevne afværgetiltag er taget de nødvendige tiltag for at undgå at påvirke bevaringsmålsætninger for fuglebeskyttelsesområdernes udpegede fuglearter.

På baggrund af, at projektet har tilknytning til det danske luftledningsprojekt og grænser op til danske Natura 2000-områder, er meldingen herfra, at vi ønsker at være med i den videre proces med miljøvurdering af projektet, men samtidig, at vi mener at kunne læse af det fremsendte, at der medtages de aspekter, herunder arter, vurderinger og afværgetiltag, som vi mener kan have relevans for udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder i Danmark.

The Danish Environmental Protection Agency,
Species and Nature
Ministry of Environment